

Om rett til grunnopplæring for personer med begrenset oppholdstillatelse

Utdanningsdirektoratet har svart Kompetanse Norge om hvilke rettigheter voksne personer med begrenset oppholdstillatelse har til opplæring.

TOLKNINGSUTTALELSE 29.08.2017

Gjelder

- Opplæringslova - § 4A-1. Rett til grunnskoleopplæring for voksne
- Opplæringslova - § 4A-3. Rett til videregående opplæring for voksne

Vi viser til deres spørsmål sendt oss 16.08. Dere spør om hvilke rettigheter voksne personer med begrenset oppholdstillatelse har til opplæring.

De som er over opplæringspliktig alder og trenger grunnskoleopplæring, har rett til grunnskoleopplæring hvis ikke de har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1. Dette følger av opplæringsloven § 4A-1. I fjerde ledd i bestemmelsen står det at det er

et vilkår for rett til grunnskoleopplæring at søkeren har lovlig opphold i landet. De som oppholder seg lovlig i landet i påvente av å få avgjort sin søknad om oppholdstillatelse, har bare rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 hvis de er under 18 år og det er sannsynlig at de skal være i Norge i mer enn tre måneder. Videre står det at for de som får avslag på oppholdstillatelsen gjelder retten frem til dato for endelig vedtak.

Retten til videregående opplæring for voksne reguleres i opplæringsloven § 4A-3. Det er etter siste ledd også et vilkår for denne retten at søkeren har lovlig opphold. Her påpekes det at voksne som oppholder seg lovlig i landet mens de venter på å få avgjort søknad om oppholdstillatelse, ikke har rett til opplæring etter § 4A-3.

Vi har presisert at hvem som har lovlig opphold må vurderes ut fra bestemmelsene i utlendingsloven. Retten til opphold må ikke være permanent, og vil derfor også omfatte de som har midlertidig oppholdstillatelse. Dere viser til at deres spørsmål særlig gjelder opphold som gis midlertid pga. tvil om identitet, jf. utlendingsloven § 38 femte ledd. Det kan fastsettes at en slik tillatelse ikke skal danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse, familieinnvandring, at den ikke skal fornyes, eller at den skal være kortere enn ett år.

I Ot.prp. nr 44 (1999-2000) står det i merknadene til opplæringsloven § 4A-1 at «utlendingar med busetjingsløyve, arbeids- og/eller opphaldsløyve som gir grunnlag for busetjingsløyve eller kollektivt vern, skal ha dei same rettane som norske statsborgarar». Dette viste til den tidligere utlendingsloven § 3. I tillegg står det at de som ikke har avgjort oppholdsstatus, blant annet asylsøkere, ikke har rett til grunnskoleopplæring. Dette er gjengitt i Udir-2-2008, der det står at det må antas at det samme gjelder for videregående opplæring.

Til tross for at det er tvil om identitet, er det gitt en midlertidig oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 på bakgrunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket. En slik tillatelse gir etter det vi kan se lovlig opphold, og rett til å bosette seg i landet, om enn midlertidig. Etter det vi kan se fører en slik tillatelse dermed til en rett til både grunnskoleopplæring og videregående opplæring for voksne, forutsatt at man oppfyller de øvrige vilkårene. Dersom oppholdet ikke forlenges, vil retten ikke lenger gjelde.

For øvrig vurdering av reglene i utlendingsloven må dere ta kontakt med UDI. Når det gjelder rettigheter etter integreringsloven viser vi til IMDI, og deres nettsider. I deres rundskriv G-01/2016 vises det til at det kun er i de tilfellene at den midlertidige tillatelsen har som vilkår at den ikke danner grunnlag for permanent opphold, at man ikke har rett til deltakelse i introduksjonsprogram.

Vår referanse: 2017/5917